



พระสวการณหนักปกครอง



นายอารีย์ วงศ์อารยะ



นายอารีย์ วงศ์อารยะ
ปลัดกระทรวงมหาดไทย
ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๖ - ๓๐ กันยายน ๒๕๓๗

๑. ข้อมูลประวัติ

ประวัติด้านการศึกษา

- ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๒ โรงเรียนอนุศึกษา
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๘ โรงเรียนอัสสัมชัญ บางรัก แผนกอักษรศาสตร์
- ปริญญาตรี รัฐศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปริญญาโท M.S. (Community Development) University of the PHILIPPINES
- ปริญญาโท M.S. (Public Administration) University of Missouri USA.
- ปริญญาเอก ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาการบริหารการพัฒนากองการ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา
- ปริญญาเอก ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- ปริญญาเอก ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
- ปริญญาเอก ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ประวัติการอบรม

- วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๒๗

ประวัติการรับราชการในตำแหน่งสำคัญ

- ๑ ตุลาคม ๒๕๑๙ ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล
- ๒๓ สิงหาคม ๒๕๒๒ ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี
- ๑ ตุลาคม ๒๕๒๓ ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี
- ๑ ตุลาคม ๒๕๒๗ ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี
- ๑ ตุลาคม ๒๕๓๑ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
- ๑ ตุลาคม ๒๕๓๓ อธิบดีกรมที่ดิน
- ๑ ตุลาคม ๒๕๓๔ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
- ๑ ตุลาคม ๒๕๓๖ ปลัดกระทรวงมหาดไทย

เกียรติคุณ :

- เครื่องราชอิสริยาภรณ์ มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
- เครื่องราชอิสริยาภรณ์ มหาวชิรมงกุฏ

ตำแหน่งสำคัญในปัจจุบัน ๘ ตำแหน่ง

๑. กรรมการในคณะกรรมการกฤษฎีกา
๒. ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ฯ
๓. รองประธานมูลนิธิรักเมืองไทย
๔. รองประธานคณะกรรมการอำนวยการโครงการ “สานใจไทย

สู่ใจใต้”

๕. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักงานอสาอากาศไทย
สภาอากาศไทย

๖. ที่ปรึกษามูลนิธิแพทย์อาสาในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พอ.สว.)

๗. อุปนายกและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สภาวิทยาลัยฟาฏอนี
(มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา)

๘. นายกิตติมงคลศักดิ์ สมาคมวอลเลย์บอลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย

ประวัติการทำงานการเมืองในตำแหน่งสำคัญ

- ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๓๘ - ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓

สมาชิกวุฒิสภา

- ๖ ตุลาคม ๒๕๔๗ - ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๘

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

- ๙ ตุลาคม ๒๕๔๙ - ๑ ธันวาคม ๒๕๕๐

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คติ/หลักปรัชญาสำคัญในการปฏิบัติราชการ

ความภาคภูมิใจของข้าราชการไม่ได้อยู่ที่ตำแหน่งหรือยศถาบรรดาศักดิ์เท่านั้น แต่เกียรติและศักดิ์ศรีที่มีความสำคัญสูงสุดของข้าราชการ คือ การทำหน้าที่ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับประชาชน ในฐานะเป็นผู้แทนสนองงานตามที่พระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัว หรือที่หลายท่านเคยได้ยินคำว่า “ข้าราชการ
ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” ทำหน้าที่ต่างพระเนตรพระกรรณ

ดังนั้น ข้าราชการ จึงมีความหมายที่มีพลังในตัวเอง เป็นเครื่องชี้นำ
ให้ข้าราชการทุกคนมีกำลังใจที่จะทุ่มเทความสามารถแก้ไขปัญหาและ
พัฒนาประเทศ โดยมีความสำนึกที่ชัดเจนตรงกันตลอดเวลาที่เป็น
ข้าราชการว่า ตามความประสงค์ของประชาชนตามแนวทางของ
พระองค์

ข้าราชการส่วนใหญ่เข้าใจดีว่า การยืนหยัดอย่างสง่างาม
ท่ามกลางมรสุมนานัปการในอาชีพ “ราชการ” จนเกษียณอายุนั้น
จะต้องมีทั้งความรู้ ความสามารถ ความหนักแน่น รวมทั้งความมั่นคง
ชัดเจนในฐานะที่แท้จริงของ “ข้าราชการ”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ร.๙) เคยทรงมีรับสั่งเกี่ยวกับ
คุณสมบัติของนักปกครองที่ว่า นอกจากความตั้งใจจริงและความฉลาด
แล้ว จะต้องมีความหนักแน่นมั่นคงด้วย ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า

“ประการสำคัญที่สุด ตลอดเวลาที่ทำงานจะต้องพยายาม
ควบคุมทั้งกายและใจให้อยู่ในความสงบ หนักแน่นและมั่นคง
แน่นอน มีสติและความสำรวม รอบคอบ โดยตลอดไม่ปล่อยให้ตื่นเต้น
หวั่นไหวและฟุ้งซ่าน”

๒. ผลงานที่ภาคภูมิใจในช่วงการปฏิบัติราชการ

๒.๑ ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ซึ่งเป็นจังหวัดแรก ได้ใช้ศักยภาพและความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่

ผลงานที่สำคัญดังนี้

(๑) แก้ปัญหาความขัดแย้งในสงครามแบ่งแยกดินแดนและสงครามชิงประชาชนในพื้นที่ที่เปราะบางและมีผู้คนหลายเผ่าหลายพันธุ์ ทำหน้าที่ของความเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดสตูลในลักษณะที่เป็น “ดินเนื้อเดียว” กับผู้คนในท้องถิ่น และได้คิดวิธีบริหารแบบ “๓ ส” ขึ้นมา ดังนี้

๑) ส ตัวแรก เสมอภาค เน้นหนักที่ความเสมอภาคทางกฎหมาย ต้องปฏิบัติกับทุกคนอย่างเสมอภาค

๒) ส ตัวที่สอง สุจริต คอร์รัปชันต้องไม่มี ห้ามเรียกเงินเรียกทองจากผู้ที่มาติดต่อ

๓) ส ตัวที่สาม สามัคคี อย่าไปแบ่งพรรคแบ่งพวก

นอกเหนือจากนโยบายเสมอภาค สุจริต และสามัคคีแล้วยังได้ดำเนินการอื่น ๆ ได้แก่ การเข้าหาประชาชน การเข้าถึงปัญหาเป็นรูปแบบหนึ่งของการทำงานแบบเข้าถึงตัว และเข้าถึงหัวใจของประชาชน ทำสงครามช่วงชิงประชาชนคือการทำงานแบบลงไปทั้งตัวที่ไหนมีงานเกี่ยวกับศาสนา ไม่ว่าจะ เป็นพุทธหรือมุสลิมก็เข้าไปมีส่วนร่วมด้วย

๒.๒ ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี

ผลงานที่สำคัญดังนี้

(๑) แก้ปัญหาด้านการทำมาหากินของผู้ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม ซึ่งเป็นปัญหาหลักของจังหวัดสระบุรีในขณะนั้น ซึ่งเป็นปัญหาที่ทำหาย จึงได้คิดโครงการที่จะบรรเทาปัญหาของพี่น้องประชาชนชาวสระบุรี โครงการแรกคือ โครงการ “๓ น” ชื่อเต็มว่า โครงการ นื้อ นม น้ำ ซึ่งดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการทำกินของเกษตรกร โดยมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

๑) นื้อและนม คือโครงการส่งเสริมเกษตรกรให้เลี้ยงโคนเนื้อและโคนม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านโคนมที่มีการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสหกรณ์โคนมในเวลาต่อมา

๒) ส่วนน้ำ คือโครงการสร้างแหล่งน้ำเพื่อแหล่งอุปโภคบริโภคให้แก่ชาวบ้าน โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องน้ำขุดคลองเพิ่มเติม และประสานความร่วมมือกับเอกชนในการแก้ไขปัญหาลำน้ำ เนื่องจากการแก้ไขปัญหาลำน้ำบางจุดอยู่ในพื้นที่ของเอกชน

(๒) แก้ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ มีเรื่องราวที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการปล้นธนาคาร ธนาคารนครหลวงไทย สาขาท่าเรือ โดยมีหัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนชื่อ อารีย์ วงศ์อารยะ ผู้ว่าราชการจังหวัด

สระบุรี ด้วยการทำงานแบบเกาะติดสถานการณ์จนสามารถจับกุม
คนร้ายและสามารถนำเงินมาคืนธนาคาร

๒.๓ ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี

ผลงานที่สำคัญดังนี้

(๑) แก้ปัญหาความไม่สงบบริเวณชายแดน เพื่อความสงบสุข
ของประชาชนในพื้นที่เนื่องจากจังหวัดปราจีนบุรีมีลักษณะเป็น
“เมืองทหาร” การประสานงานจึงเป็นหลักการสำคัญและมีความจำเป็น
ระหว่างฝ่ายปกครองกับฝ่ายทหาร ต้องลงไปคลุกคลีจนมีลักษณะที่เป็น
ดินเนื้อเดียวกัน ไม่ใช่นั่งทำงานอยู่บนศาลากลางจังหวัดเท่านั้น
แต่จะต้องออกชายแดนตลอดเวลา เพราะต้องแก้ไขปัญหาเรื่อง
การลักลอบค้าอาวุธสงครามรอยต่อชายแดน รวมถึงปัญหา
ความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านกับตำรวจ เนื่องจากมีการตั้งด่านตรวจ
เพื่อตรวจตราความเคลื่อนไหวของโจรผู้ร้าย ซึ่งก่อปัญหาให้กับชาวบ้าน
ธรรมดาทั่วไป ก็ได้สั่งให้ยกเลิกด่านลอย นี่เป็นภาระหน้าที่ที่จะต้องบำบัด
ทุกข์บำรุงสุขให้แก่ชาวบ้านเหล่านั้น

๒.๔ ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี

ผลงานที่สำคัญดังนี้

(๑) แก้ปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ จังหวัด
สุพรรณบุรีเป็นเมืองเกษตรกรรม ที่ได้ชื่อว่าเป็นเมืองอยู่ข้าวอยู่น้ำของ
ประเทศ ปัญหาดังกล่าวทำลายความสามารถในด้านการเป็นนักพัฒนา

เนื่องจากเป็นงานด้านพัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน แม้ว่าการแก้ไขปัญหาด้านราคาผลผลิตเป็นไปอย่างยากลำบาก แต่หนทางนั้นก็มียุ่ว่าควรจะต้องลดต้นทุนการผลิตให้ได้ และวิธีการลดต้นทุนที่สำคัญ คือการส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยหมัก จึงริเริ่มโครงการสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นโครงการที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาระดับหมู่บ้าน ตำบล โดยได้วางแนวทางพัฒนาหมู่บ้านอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดองค์ประกอบมาตรฐานตัวชี้วัดหมู่บ้านพัฒนาให้ครอบคลุมวิถีความเป็นอยู่ที่จำเป็นของประชาชนแต่ละหมู่บ้าน จำนวน ๕๗ ตัว พร้อมทั้งได้ปรับปรุงเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จ.ป.ฐ.) เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของจังหวัด ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๒.๕ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

ผลงานที่สำคัญดังนี้

(๑) เรื่องเพชรซาอุดีอาระเบีย การกลั่นกรองสำนวนการสอบสวนกรณีโจรกรรมเครื่องเพชรคดียาตรกรรมเจ้าหน้าที่สถานทูตซาอุดีอาระเบีย ๔ คน คดีการหายสาบสูญของนักธุรกิจชาวซาอุดีอาระเบีย

(๒) เรื่องการกอบกู้เหตุการณ์เดือนพฤษภาคม ๒๕๓๕ มีงานสำคัญ ๒ เรื่อง คือ การติดตามผู้สูญหายและการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์จลาจลซึ่งเต็มไปด้วยความซับซ้อนอ่อนไหวและส่งผลกระทบต่อความรักความเข้าใจและความสามัคคีของคนในชาติ รวมถึงภาพลักษณ์ของรัฐบาลในสายตาของต่างประเทศ

(๓) เรื่องการปรับปรุงการบริหารการปกครองท้องถิ่นเกิดจากกระแสอุดมการณ์ประชาธิปไตยมาแรงในขณะนั้นกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นกลไกหลักในการกำกับดูแลการปกครองท้องถิ่นทุกระดับ แม้จะมีทิศทางที่ชัดเจนที่จะพัฒนาประชาธิปไตย แต่ก็ไม่อาจต้านทางกระแสดังกล่าว โดยที่คณะเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นเรื่องประชาธิปไตยไม่ใช่เน้นการเลือกตั้ง แต่จำเป็นต้องเอาคนที่มีความสามารถมาทำงาน จึงจะมีหลักประกันด้านประสิทธิภาพการบริหารงาน

๒.๖ อธิปไตยกรรมที่ดิน

ผลงานที่สำคัญดังนี้

(๑) ได้ดำเนินโครงการต่อเนื่องตามภารกิจของกรรมที่ดินเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลโดยเฉพาะงานจัดที่ดินเพื่อชาวนาชาวไร่ งานแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงการรังวัดที่ดินเพื่อการชลประทานเพื่อบริการประชาชน ทั้งได้นำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในสำนักงานที่ดินเพื่อช่วยในการจดทะเบียนสิทธินิติกรรม และรังวัดที่ดิน

๓. เทคนิคที่ใช้ในการบริหารจัดการและการแก้ไขปัญหาที่ประสบความสำเร็จ

หลักการในการทำงาน การได้ชื่อว่าเป็นข้าราชการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต้องทุ่มเทอุทิศชีวิตทั้งชีวิตและ

จิตวิญญาณบริหารราชการแผ่นดินสนองเบื้องพระยุคลบาท ยึดมั่นในหลักการ ความถูกต้อง ทั้งในหลักนิติธรรมโดยไม่หวั่นไหวต่อกระแสความกดดันใด ๆ ที่ไม่ถูกทำนองคลองธรรม ซึ่งเป็นการทำงานที่ทุ่มเทด้วยความรับผิดชอบ และด้วยความมุ่งมั่นในสุจริตของตนเอง

เทคนิคที่ใช้ในการปฏิบัติราชการและการแก้ปัญหา ดังนี้

๓.๑ ปรับบทบาทให้เข้ากับสถานการณ์

นักปกครองที่ดีจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ บทบาทเดิมที่เคยคิดว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง วันนี้อาจจะไม่ถูกต้องแล้วก็ได้ ดังนั้นคงต้องเปลี่ยน เพื่อให้เข้ากับประชาชน จะทำอะไรหรืออย่างไรก็ได้ ให้ประชาชนเขารักนายอำเภอ รักปลัดจังหวัด จะทำอะไรก็ได้ที่จะให้ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน คณะกรรมการสภาตำบลเป็นพวกให้ได้ เราจะขัดแย้งกันไม่ได้แล้ว หน้าที่ของพวกเราทุกคนก็คือ จะต้องทำให้ฝ่ายการเมืองท้องถิ่น เป็นพวกเราให้ได้ทั้งหมด เพราะว่าต่อไปเราต้องมองข้างหน้าว่า ไม่ใช่ทางที่โรยด้วยกลีบกุหลาบที่เราจะเดินได้ อย่างสบายใจ จะมีขวากหนามเต็มไปหมดบางแห่งเราอาจจะถูกวางกับระเบิดเลยก็ได้ เพราะฉะนั้นจะต้องเดินทางหลีกเลี่ยงขวากหนามทั้งหมด หลีกเลี่ยงกับระเบิดทั้งหลายเพื่อไปสู่จุดหมายปลายทาง

๓.๒ นักปกครองจะอยู่โดดเดี่ยวไม่ได้

ข้าราชการฝ่ายปกครองหรือมหาดไทยนั้น สิ่งที่เราต้องคิดในปัจจุบันคือต้องเป็นนักปลุกระดมมวลชน ต้องมีมวลชนอยู่ในมือ

เราจะอยู่คนเดียวไม่ได้แล้ว ขณะนี้ปัญหากำลังจะเข้ามาล้อมรอบตัวเราต้องมีพวก ดังนั้นต้องสร้างมวลชนของตนเองไว้ทุกแห่ง นายอำเภอทุกคน ปลัดอำเภอทุกคน เจ้าหน้าที่ของส่วนอำเภอทุกฝ่ายต้องเป็นพวกเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานระดับพื้นที่ หัวใจสำคัญที่สุดคือ การเข้าถึงมวลชน ดังนั้นจะไปใช้อำนาจ หรือใช้บทบาทในทางที่ไม่ถูกต้อง น่าจะทำได้แล้ว เพราะว่าหากทำเช่นนั้นก็จะเสียมวลชน นายอำเภอทั้งหมด ปลัดจังหวัดทั้งหมดที่อยู่ทั่วประเทศคงจะเข้าใจว่าทำไมจำเป็นจะต้องมีมวลชนอยู่ในมือ อย่าไปขัดแย้ง กับมวลชนในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ถ้านายอำเภอคนไหนไปขัดแย้งกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน เรื่องผลประโยชน์ ถ้ามีเรื่องขึ้นจะย้ายนายอำเภอ เรื่องอื่นไม่ว่า ถ้าเป็นเรื่องผลประโยชน์เป็นมีเรื่อง นายอำเภอจะต้องไม่มีเรื่องจะต้องพูดกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกคนรู้เรื่อง เป็นพวกเดียวกัน ในแต่ละเดือนอำเภอไหน ที่ยังไม่เคยทำต้องไปทำเสีย เดือนหนึ่งต้องคุยกับกำนันผู้ใหญ่บ้านที่บ้าน เชิญกันมากินข้าว เชิญเขามาเลี้ยงดู เชิญมาทำความเข้าใจ ต้องเอาเป็นพวกที่พูดอย่างนี้สำคัญ มันเป็นเรื่องของสถาบัน

ทุกอย่างที่เราทำกันมาตั้งแต่ต้นจนกระทั่งถึงปัจจุบัน เราทิ้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่ได้เพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นเลือดเนื้อเชื้อไข เป็นสายเลือดของเราต้องเอามาเป็นพวกให้ได้ และถ้าทำได้ทั้งหมด ความมั่นคง ความแน่นอนจะอยู่กับฝ่ายปกครอง เรื่องนี้สำคัญเพราะเครื่องมือของนายอำเภอนั้น ไม่มีอะไรมาก นอกจากไม่ใช้กฎหมายแล้ว

ก็คือ กำชับกำหนัดผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลทุกคนจะต้องมีมวลงนของตนเอง เพื่อความมั่นคงในการที่จะพัฒนา เพราะการที่เราสร้างมวลงนนั้น นอกเหนือไปจากความมั่นคงของเราแล้วจะช่วยในการที่เราจะพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่พี่น้องประชาชนด้วย

๓.๓ ทำงานสมัยใหม่ต้องใช้แผนและข้อมูล

การทำงานในปัจจุบัน เราจะทำงานแบบเป็นขั้น ๆ อัน ๆ นั้นคงไม่ได้แล้ว คือเห็นอะไรวันนี้จะทำพรุ่งนี้ จะทำเป็นเรื่อง ๆ ไปนั้น คงไม่ได้แล้ว ทุกอำเภอจะต้องมีแผนงานของตนเอง ตามที่จังหวัดเขากำหนดไว้ในแผนพัฒนาจังหวัด โดยในแต่ละอำเภอจะต้องมีแผนงานรองรับ เพราะฉะนั้นแผนที่เราทำขึ้นที่อำเภอ จึงเป็นหัวใจและเป็นฐานสำคัญของแผนพัฒนาจังหวัด ทุกท่านต้องมีความรู้สึกว่าแผนนั้นเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารราชการของอำเภอ ในการจัดทำแผนนั้น ข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญมาก เรามีระบบสารสนเทศ ระบบข้อมูล นายอำเภอ ก็จำเป็นต้องมีระบบข้อมูลไว้ทุกอำเภอ เพราะฉะนั้นข้อมูลต่าง ๆ ที่ส่วนราชการต่าง ๆ ต้องเอามาดู ต้องเอามาประมวลทั้งระบบ อาทิ ต้องตรวจดูว่า กษช. ๒ ค หรือข้อมูลในระดับตำบลแต่ละตำบลมีอย่างไรบ้าง ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ทั้งหมดมีกี่ตัว และเวลากำหนดแผนในการพัฒนาขึ้นมาแล้ว เราต้องดำเนินการให้เป็นไปตามแผนนั้นไม่ใช่ทำตามโครงการของนายอำเภอ ผมถูกคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา

งบประมาณรายจ่ายประจำปีฯ ต่อว่าทุกปีว่า โครงการที่ทำระดับ ๑ นั้น เป็นโครงการของนายอำเภอ เพราะฉะนั้นเราต้องมีแผน ซึ่งเป็นแผนที่ กำหนดมาจากระบบข้อมูล กชช. ๒ ค จปฐ. หรือระบบข้อมูลของส่วน ราชการต่าง ๆ ที่เขามีจากระบบข้อมูล กชช. ๒ ค จปฐ. หรือระบบข้อมูล ของส่วนราชการต่าง ๆ ที่เขามีอยู่ต้องเอามาประมวลแล้วมาจัดทำเป็น แผนของอำเภอให้เป็นแผนของทุกส่วนราชการซึ่งสามารถที่จะทำงาน หรือพัฒนาในทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับความเป็นอยู่ ของประชาชนให้ ครบถ้วน ถ้าทุกอำเภอจัดทำแผนได้แบบนี้ และใช้ระบบสารสนเทศ ระบบข้อมูลในระดับตำบล เอามาใช้ในการที่จะกำหนดเป็นแผนของ อำเภอ ก็จะทำให้ระบบในการจัดทำแผนของกรมการปกครอง และ กระทรวงมหาดไทย มีความสอดคล้องเชื่อมโยงเป็นระบบไปถึง สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพราะเราต้อง รับเอานโยบายและแนวทางตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ มาดำเนินการในพื้นที่เพราะฉะนั้นท่านทั้งหลายต้องศึกษาระบบ ข้อมูล ต้องรู้จักระบบ GIS ระบบ MIS เราจำเป็นต้องศึกษาเรื่องเหล่านี้ แม้แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดผมว่าต้องเอามาเรียนคอมพิวเตอร์ ต้องเอาไป ศึกษาวิธีใช้คอมพิวเตอร์ ต้องเรียกข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็น นายอำเภอ ยิ่งสำคัญใหญ่นายอำเภอต้องรู้ละเอียดมากกว่าผู้ว่าราชการจังหวัด ต้องรู้ ว่าจุดไหนของตำบลมีข้อมูลเป็นอย่างไรบ้าง น้ำเป็นอย่างไร ถนนเป็น

อย่างไร ความเป็นอยู่ของประชาชนในแต่ละพื้นที่เป็นอย่างไร จึงจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลต้องสามารถเรียกใช้ได้

ผมเองก็ต้องเรียน เมื่อ ๓๐ ปีที่แล้วก็ไปเรียนระบบข้อมูล ตอนเป็นอธิบดีกรมที่ดิน ยิ่งต้องละเอียดใหญ่ เพราะภายใน ๖ เดือน จะต้องรู้หมด ผมก็ต้องไปเรียน ผมต้องรู้หมด มิฉะนั้นปกครองดูแลเขา ไม่ได้ เพราะฉะนั้น สำหรับนายอำเภอทั้งหลาย ผมคิดว่าเรื่องนี้สำคัญ และท่านจะต้องเก่งกว่าผู้ว่าราชการจังหวัด เพราะจะต้องรู้ละเอียด สามารถที่จะมีคอมพิวเตอร์ของตัวเองและเรียกข้อมูลมาดูได้ว่าขณะนี้ในแต่ละตำบลมีปัญหาอะไร อะไรที่ทำแล้ว อะไรที่ยังไม่ได้ทำ อันไหนที่ทำไปแล้วมีข้อบกพร่องตรงไหน ไม่ใช่ให้คนอื่นไปดู พอเดินไปดูเขาก็บอกนี่แหล่งน้ำขนาดนี้ใช้การไม่ได้แล้ว หรือว่าก็อกน้ำเครื่องสูบน้ำทั้งหลาย ใช้การไม่ได้แล้ว ไม่เห็นมีใครไปดูเลย ไม่ได้รับการแก้ไข อย่างนี้ จะทำให้เสียหาย เพราะฉะนั้นการตรวจสอบข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญ เวลาไปตรวจราชการที่ดี ก่อนจะไปสามารถเช็คข้อมูลในระดับตำบลรู้หมดว่าอะไรเป็นอะไร เวลาเราไปดูทำให้เรารู้ละเอียด แต่ถ้าไปแบบสุ่ม ๆ สุ่มสี่ สุ่มห้าไปเรื่อย ๆ เขาให้ไปตรวจก็ไปคุยกับคนโน้นที่คนนั้นก็จับ ไม่มีประโยชน์เลย ถ้าหากว่าไม่มีข้อมูลอยู่ในมือ เพราะฉะนั้นการทำแผนคือ หัวใจสำคัญที่สุดของนายอำเภอ ต่อไปข้างหน้าคนที่เข้ามาอยู่ในกระทรวงมหาดไทยเข้ามาในระดับปลัดอำเภอ ก็จะต้องเป็นคอมพิวเตอร์ ถ้าไม่เป็นคอมพิวเตอร์เขาก็ไม่เอา อันนี้ก็ขอฝากไว้

๓.๔ ต้องคิดแก้ไขปัญหาล่วงหน้า

อาทิ ปัญหาเรื่องภัยธรรมชาติสาธารณภัยเป็นปัญหาสำคัญ เพราะฉะนั้นพวกเราทุกคนก็ต้องเอาใจใส่ ผมคิดว่าต้องมองไปข้างหน้า ในเรื่องของภัยต่าง ๆ เหล่านี้ นายอำเภอทุกคนจะต้องมีแผนกำหนดไว้ล่วงหน้า เพราะสิ่งเหล่านี้มักเกิดขึ้นทุกปี สามารถที่จะบอกไว้ในแผนว่าจะทำการป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสาธารณภัย น้ำท่วม ภัยแล้งต่าง ๆ จะต้องมีการวางแผนของตัวเองกำหนดไว้ล่วงหน้า ต้องเตรียมไว้ การเตรียมพร้อมการดูแลรักษา ไม่ว่าจะเป็นคุณคลองต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือเครื่องมือ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องของสิ่งอุปโภคต่าง ๆ ในกรณีที่น้ำท่วม การระดมส่วนราชการต่าง ๆ ที่จะเข้ามาช่วยเหลือขอให้กำหนดเป็นแผนไว้เลย พอมีเรื่องอย่างนี้เกิดขึ้นก็สามารถทำได้ทันที อันนี้เป็นสิ่งที่จำเป็น

๓.๕ ต้องใช้งบประมาณอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย

สิ่งที่สำคัญที่สุดของฝ่ายปกครอง นายอำเภอต้องใช้มวลชนเป็น ไม่ใช่เฉพาะส่วนราชการที่มีเครื่องมือเท่านั้น ท่านต้องให้ผู้ใหญ่บ้าน กำนันของท่าน ดูแลรักษามวลชนเป็นช่วง ๆ และใช้พลังมวลชนที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ เรื่องนี้สำคัญและขอฝากเอาไว้ด้วย เพราะถ้าหากว่าเราทำในส่วนนี้ได้ จะทำให้งานการดูแลรักษา ซึ่งต่อไปจะเป็นงานหลักของกระทรวงมหาดไทยของกรมการปกครอง โดยนายอำเภอจะต้องฉลาดในเรื่องนี้ ผมต้องเรียนตรง ๆ ว่าสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงการ

งบประมาณที่ต้องใช้ ต้องทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ ขณะนี้ทุกคนจ้องว่า
งบประมาณที่ได้ไปนั้นจะเอาไปละลายแม่น้ำหมด เขามองเราในทางที่
ไม่ค่อยจะดี มองจังหวัดในทางที่ไม่ค่อยจะดี มองอำเภอในทางที่ไม่ค่อยดี
เพราะฉะนั้นการใช้เม็ดเงินที่จะทำโครงการต้องเต็มเม็ดเต็มหน่วย ถึงแม้ว่า
ผมรู้ว่าท่านทั้งหลายพยายามทำให้ดีที่สุดแล้ว แต่ว่ามีสิ่งแวดล้อม
ภายนอกบังคับให้มีปัญหา ผมเองก็เข้าใจ แต่ว่าท่านจะอย่างไร
ก็แล้วแต่ต้องทำให้ดีให้ครบโครงการให้เป็นประโยชน์ อย่าไปคิดทำแบบ
สมัยก่อนว่าไม่เป็นไร ไม่มีคนไปดูหรือก อาทิต บอกว่าโครงการสร้างถนน
แต่ก็ไม่ได้สร้างจริง ขอให้ทุกคนโปรดเข้าใจว่า เราพยายามที่จะรักษา
ความอยู่ยงคงกระพันไม่ให้ใครมาด่าว่าเราเสีย ๆ หาย ๆ เพราะฉะนั้น
ทุกคนต้องตั้งอกตั้งใจทำในส่วนนี้ให้ดีที่สุดเท่าที่จะดีได้ เม็ดเงินทุกบาท
ต้องใช้ให้เกิดประโยชน์ ให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในโครงการ

๓.๖ ข้าราชการต้องมีจุดยืนที่แน่นอน

ข้าราชการเป็นผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามแนวนโยบายของรัฐ
ไม่ว่าใครจะขึ้นมกเป็นรัฐบาล หน้าที่ของเรา คือ ทำตามนโยบายอย่าไปแคร้วว่า
คนนั้นเป็นรัฐบาล คนนั้นเป็นนายกฯ หน้าที่ของเราข้าราชการคือ
ทำตามนโยบายเหมือนนโยบายมีว่าอย่างไร เราต้องปฏิบัติตามนั้น
เราจะไม่เล่นการเมืองในทางที่ผิด ข้าราชการกระทรวงมหาดไทย
หรือว่าฝ่ายปกครองนั้นต้องรู้จักการเมืองต้องทำการเมืองเป็นแต่จะ
ไม่เล่นการเมืองในทางที่ผิด ต้องยืนให้มั่นคง จุดยืนต้องแน่นอน

ถ้าหากว่าปล่อยให้เรื่อยเพื่อที่จะให้ตัวเองอยู่รอด แต่เสียหลักการเสียชื่อ
อย่างนั้น หมายถึงการเล่นการเมืองหรือทำการเมืองอย่างสกปรกแล้วจะ
เสียหายสถาบัน ต้องยืนให้มัน ผมไม่ได้หมายความว่าเราต้องไปแข่งชื่อ
แต่คำว่ายืนให้มันหมายความว่า ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้ครบสมบูรณ์
อันไหนที่เราควรจะต้องเข้ากับเขา อันไหนที่ควรจะทำให้เป็นไป
ตามนโยบาย อันไหนที่จะทำให้ได้ประโยชน์ส่วนรวม แต่ทุกอย่างต้องถือ
ประชาชนเป็นหลัก ไม่ใช่เอาตัวรอด เพราะถ้าหากทุกคนเอาตัวรอดหมด
ผมว่าสถาบันกระทรวงมหาดไทยอยู่ไม่ได้และถ้าหากข้าราชการของเรา
ไปเข้ากับการเมืองฝ่ายโน้นฝ่ายนี้ อีกหน่อยก็ไม่ต้องอยู่ เพราะถ้าเราเป็น
ฝักฝ่ายในรัฐบาลชุดนี้ พอรัฐบาลชุดใหม่มา เราก็ถูกย้ายแล้ว จะเป็น
อย่างนี้ไปตลอด

ดังนั้น ต้องยืนให้มัน จุดยืนต้องแน่นอน แต่ไม่ได้ไปทะเลาะ
ไม่แนะนำให้ไปแข่งชื่อ ไม่แนะนำให้ไปทะเลาะกับใคร แต่จุดยืนของเรา
เราต้องรู้จักวิธีเอาใจทำอะไร วิธีที่จะทำให้เราสมประโยชน์โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งให้ประชาชนเขาสมประโยชน์ เราจะทำอย่างไรเราควรจะยืน
อย่างไรให้เหมาะสม ข้าราชการต้องยืนให้ชัดเจน เพราะนายอำเภอ
นั้นสำคัญมาก ต้องเข้าใจว่านายอำเภอเป็นหัวใจสำคัญของงานของ
กระทรวงมหาดไทย เพราะฉะนั้น ความหวังของกระทรวงมหาดไทย
ก็อยู่ที่นายอำเภอทั้งหลาย ผมก็พูดกับผู้ว่าราชการจังหวัดทุกครั้ง
ว่าต้องดูแลกันให้ดีเพราะเราทำอะไรก็ต้องคิดว่า เราจะต้องรักษา

สถาบันของเราให้ดีที่สุดเท่าที่เราทำได้เพราะเราเกิดมาจากที่นี่ เกิดมาจากสิ่งนี้ก็ขอให้อยู่รอดปลอดภัย

๓.๗ ต้องวางตัวให้เหมาะแก่บุคคลและสถานการณ์

ผมอยากจะพูดถึง การวางตัวของเรา ผมขอยืนยันว่า นายอำเภอนั้นเป็นหัวใจสำคัญของกระทรวงมหาดไทยข้าราชการของกระทรวงมหาดไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งของกรมการปกครอง ถือว่าเป็นข้าราชการที่มีความสำคัญที่จะสร้างให้กระทรวงมหาดไทยอยู่รอดปลอดภัยได้ เพราะฉะนั้นการวางตัวในส่วนนี้ จึงเป็นเรื่องที่ความสำคัญท่านจะต้องวางตัวอย่างไร การวางตัวของท่านนั้นมีหลายสถานะกับการเมืองนั้น ท่านจะวางตัวอย่างไร กับเพื่อนข้าราชการของทุกส่วนราชการท่านจะวางตัวอย่างไร กับฝ่ายท้องถิ่นต่าง ๆ นายอำเภอต้องวางตัวอย่างไรที่จะให้เขาเกิดความรู้สึกเกรงอกเกรงใจเรา และการวางตัวกับพี่น้องประชาชน ท่านนายอำเภอกับคณะของพวกเราที่อยู่ฝ่ายปกครองจะวางตัวอย่างไรเพราะฉะนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายเลย มันเป็นเรื่องยากฉะนั้นต้องวางตัวให้ดี ต้องให้เขารัก นายอำเภอคือนักปลุกระดมมวลชนที่สำคัญ ต้องมีมวลชนอยู่ในมือเอาไว้ทำงานไม่ได้เอาไว้ทำในสิ่งที่ผิด เรามีเครื่องมือมวลชนของเรา คือทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมของอำเภอ แต่ถ้ามีการรังแกก็ต้องสู้ เพราะฉะนั้นขณะนี้พวกเราทั้งหลายต้องวางตัวอย่างไร ในสถานการณ์ปัจจุบันและก็มองไปในอนาคต ผมขอฝากไว้

๓.๘ ผนึกกำลังกันเพื่อรักษาสถาบัน

อันนี้เป็น ปัจจัยสำคัญที่จะรักษาสถาบันของเรา เราไม่อยากจะเห็นสถาบันของเราแตกแยก ผมได้เคยพูดแม้กระทั่งเรื่อง แบ่งกระทรวงนี้ ผมก็ไม่ยอมถ้ายอมก็ไม่รู้จะว่าอย่างไรแล้ว ถึงแม้ผมจะออกไปแล้วก็ตาม แต่ถ้ามาแบ่งแยกในทางที่ไม่ถูกต้อง เราก็ต้องสู้ สู้เพื่อสถาบันของเรา ฝากไว้ด้วย การทำความดีคือการทำงานให้สถาบันของเราเติบโต นั่นคือการต่อสู้ที่ถูกต้อง มีเวลาคุยกันก็เกือบชั่วโมง ก็คือว่า ท่านทั้งหลายคงจะเข้าใจ ประเทศของเรานี้ ในทางการบริหารในทางการปกครอง พวกเราทั้งหลายมีส่วนสำคัญมากในการสร้างความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ เพราะถ้าหากพวกเราทำไม่ดีหรือไม่ทำประโยชน์บ้านนี้ก็คงมีปัญหาไปแล้ว บ้านเมืองของเราผ่านการต่อสู้ในทางความคิด ตั้งแต่ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์อะไรต่ออะไรมายาวนาน พวกเราต่อสู้กันมาจนกระทั่งบ้านเมืองอยู่รอดปลอดภัย เพราะฉะนั้นเราต้องต่อสู้ต่อไปอีก การต่อสู้ในขณะนี้ไม่ใช่การต่อสู้ในเรื่องของความคิดในแง่ของลัทธิ แต่เป็นการต่อสู้ในทิศทางของโลกาภิวัตน์ หรือความเปลี่ยนแปลงของสังคม การต่อสู้ที่จะรักษาสถาบันของเราให้ก้าวหน้าเพื่อประโยชน์โดยรวม ก็ขอฝากไว้ เพราะสำคัญมาก และถึงแม้ว่าเราจะพบกัน หลังเกษียณอายุราชการไป แต่ว่าผมก็คงไม่มีบทบาทในลักษณะที่เป็นปลัดกระทรวงฯ ขอให้มีความมั่นใจว่า ในเรื่องของกระทรวงมหาดไทย หรือในเรื่องของสถาบันแล้ว ถึงแม้จะ

เกษียณไปแล้ว ก็ยังรักและเป็นห่วง ขอให้ทุกคนช่วยกันทำงานให้กับ
กระทรวงมหาดไทยและประเทศชาติให้ดีที่สุด เท่าที่เราสามารถจะทำได้
และควรที่จะหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีที่จะทำให้ตนเองและหน่วยงานเกิด
ความเดือดร้อน

๔. ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ได้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงมหาดไทย

การเข้ามาเป็นข้าราชการคนหนึ่งในกระทรวงมหาดไทย อาจเป็น
เรื่องไม่ยากนัก แต่การไต่เต้าขึ้นไปจนถึงตำแหน่งปลัดกระทรวง
มหาดไทยกลายเป็นความน่าพิศวงในทฤษฎีทุกสมัย ด้วยว่าเป็นตำแหน่ง
สูงสุดในฝ่ายข้าราชการประจำ เป็นตำแหน่งแห่งเกียรติยศ เกียรติศักดิ์
มากด้วยบารมี และมีสายการบังคับบัญชาโยงใยครอบคลุมไปทุกหัว
ระแหงของประเทศ มีข้าราชการใหญ่น้อยจนถึงกำนันผู้ใหญ่บ้านคอยรับ
บัญชาอยู่ในทุกระดับของโครงสร้างการปกครองของประเทศ ดังนั้น
สิ่งสำคัญที่ทำให้ได้รับความไว้วางใจการยอมรับจนได้รับการแต่งตั้ง
ให้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้แก่

๔.๑ เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในวิถีอันถูกต้องของความเป็น
ข้าราชการประจำ และได้ดำรงตนในฐานะนักปกครองที่ดี อันควรแก่
หน้าที่ที่ได้รับมอบเป็นอย่างดีกับผู้บังคับบัญชา

๔.๒ การเข้าไปหาผู้ใหญ่คือการเข้าไปให้เขารู้และให้รู้จักถึง
นโยบาย แนวคิด และวิธีการทำงานไม่ใช่เข้าไปประจบประแจง

๔.๓ มีบุคลิกภาพที่เป็นทั้งนักบริหารและนักพัฒนาที่มีวิสัยทัศน์ และแนวคิดกว้างไกล มุ่งประสานประโยชน์เพื่อส่วนรวม และพัฒนา ความเป็นนักปกครองมีประสิทธิภาพ โดยเป็นนักบริหารมืออาชีพที่มีความ รับผิดชอบสูงในหน้าที่การงาน เป็นคนดีมีคุณธรรม มีความเสมอ ดันเสมอปลาย และเป็นคนจริงที่สามารถต่อสู้กับสถานการณ์ได้ ในทุกรูปแบบ

๔.๔ เป็นคนตรงไปตรงมาและอยู่ในกรอบปฏิบัติของระเบียบ กฎหมายและปฏิบัติงานอย่างเฉียบขาด รวดเร็วเกิดผลสำเร็จแก่ราชการ อย่างดีเยี่ยม

๔.๕ เป็นข้าราชการมหาดไทยที่มีจิตวิญญาณการเป็นนักปกครอง และผู้บริหารอย่างแท้จริง ปกป้องคุ้มครองข้าราชการที่ตั้งใจปฏิบัติ หน้าที่ราชการและสุจริต ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของการต่อสู้ในชีวิต ในราชการ

๕. ข้อคิดสำหรับการปฏิบัติราชการในยุคปัจจุบันให้ผลสัมฤทธิ์

นักปกครองคือผู้รับใช้ประชาชน ความหมายที่แท้จริงของ คำว่า “นักปกครอง” งานของกรมการปกครอง ชื่อของ กรมการ ปกครอง ทำให้สมัยก่อนคู่สู้สีกันเป็นของขลัง แต่สมัยหลัง ๆ มาคำว่า “ปกครอง” มันจะทำให้ผู้อื่นมองในเชิงว่า เราคือผู้ปกครองเป็นชนชั้น ปกครองทำให้ดูน่ารังเกียจ เพราะฉะนั้นก็จะถูกต่อว่าอยู่ตลอดเวลา ว่าพวกเราทั้งหลายนั้นยังใช้ระบบเจ้าขุนมูลนายยังใช้ระบบผู้ปกครอง

หลายฝ่ายก็พยายามที่จะหาคำใหม่ คำว่า “ปกครอง” ต่อไปจะเป็น “ผู้จัดการ” ให้เป็นเรื่องเกี่ยวกับฝ่ายบริหาร คำว่า “ปกครอง” นี้คนฟังแล้วจะรู้สึกไม่ค่อยสบายใจมีหลายคนอยากจะเปลี่ยนแต่ผมไม่เห็นด้วย คือพวกเราทั้งหลายต้องเข้าใจว่าคำว่า ปกครอง นี้ไม่ใช่ไปปกครองเขาไม่ใช่ไปใช้อำนาจเหนือเขา แต่คำว่า “ปกครอง” นั้นหมายถึงการคุ้มครองดูแลให้ความช่วยเหลือและรับใช้เขา เพราะฉะนั้น คำจำกัดความของคำว่า “ปกครอง” ต้องเปลี่ยนไปตามกาลสมัยต้องยึดหลักว่านักปกครอง นั้นคือผู้ที่ให้ความคุ้มครอง ให้ความช่วยเหลือ ให้ความสนับสนุนและเป็นผู้รับใช้ประชาชน ถ้าเราใช้คำจำกัดความในลักษณะอย่างนี้ และประชาชนเข้าใจว่านักปกครองหรือพวกเรานั้น คือผู้ที่จะช่วยเหลือ ให้ความคุ้มครอง ถ้าเป็นอย่างนี้ไปอยู่ที่ไหนประชาชนก็จะให้ความเชื่อถือให้ความรัก ไม่เกิดความรังเกียจ

งานหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย หรือกระทรวงอื่น ๆ ประชาชนเขาก็จะบอกว่าเป็นฝ่ายปกครอง เพราะฉะนั้น คำพูดที่ว่า “ปกครอง” นี้ ไม่ว่าจะอยู่ไหนเราต้องทำความเข้าใจและชี้แจงให้ทุกฝ่ายเขาได้เข้าใจว่า คือ คำจำกัดความที่ผมได้พูดไว้ แม้กระทั่งเจ้าหน้าที่ของเราต่อ ๆ ไปไม่ว่าเป็นปลัดอำเภอและเจ้าหน้าที่ที่จะมีต่อไปข้างหน้าขององค์การบริหารส่วนตำบล อะไรต่ออะไรหลาย ๆ อย่างที่ต้องอยู่ในความดูแล ความรับผิดชอบของท่านทั้งหลาย จะต้องสร้างความเข้าใจในส่วนนี้ว่า พวกเราทั้งหลายนั้น มีหน้าที่คุ้มครองดูแล

ให้ความช่วยเหลือและรับใช้ประชาชนให้เขาเกิดความสุข ไม่มีคำอื่นนอกเหนือไปจากคำต่าง ๆ ที่ผมพูดมานี้ เพราะฉะนั้นบทบาทของเราทุกคนที่จะต้องทำก็คือ ให้พี่น้องประชาชนเขาเกิดมีความรู้สึกที่เราอยู่ที่ไหนเขามีความสุข เขามีความปลอดภัย เขาได้รับความดูแลคุ้มกันจากพวกเรา เรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก

เราต้องสอนให้เด็กๆ ข้าราชการที่เข้ารับการบรรจุให้ทำงานอยู่ในพื้นที่ให้ประชาชนเขารักวิธีการทำงานกับประชาชนควรจะมีลักษณะอย่างไร ซึ่งผมมักจะสอนน้องๆ ที่เคยร่วมงานด้วยเสมอว่าวิธีการทำงานกับประชาชนจะต้องทำให้ประชาชนเขาเกิดมีความรู้สึกที่เรานี้เป็นพวกเดียวกับเขา จุดยืนของเรานี้ยืนอยู่ที่เขา เพราะฉะนั้นต้องมีหลัก ๓ อย่างที่จะนำไปถ่ายทอดสู่เพื่อนๆ น้องข้าราชการของกระทรวงมหาดไทยได้เข้าใจคือ

หลักคาถา ๓ ข้อ ในการทำงานกับประชาชน คาถา ๓ ข้อนี้ต้องเอาไปบอกเด็ก ๆ ของเราให้ไปทำงาน

ข้อแรก จะต้องนับถือประชาชน แต่นับถืออย่างเดียวยังไม่พอต้องให้ความไว้วางใจด้วย ถ้าไม่มีความรู้สึกอันนี้อยู่ในใจความรู้สึกเป็นนักปกครองที่จะคอยใช้อำนาจมันจะเป็นอยู่ในหัวใจของเราตลอด ดังนั้นเราจะต้องถอดอำนาจออก นับถือประชาชน และด้วยความไว้วางใจ

ข้อที่สอง ต้องช่วยเหลือประชาชน บวกด้วยความห่วงใย คือไม่ได้แค่ช่วย กลับต้องติดตามดูแลด้วย

ข้อที่สาม ต้องปกครองป้องกันเขาและด้วยความร่วมมือ
ร่วมมือของเขา



เอกสารความรู้

สถาบันตำราพระราชานุญาต
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย